

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

25 päivänä huhtikuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 49 ja SEUT 54 artikla – Sijoittautumisvapaus –
Jäsenvaltiossa perustettu yhtiö, joka harjoittaa toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa –
Yhtiön toiminta ja hallinnointi – Kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan sovelletaan sen
jäsenvaltion lakia, jossa yhtiö harjoittaa toimintaansa – Sijoittautumisvapauden rajoittaminen –
Oikeuttaminen – Velkojien, vähemmistöosakkaiden ja työntekijöiden etujen suojaaminen –
Väärinkäytösten ja keinotekoisten järjestelyiden torjunta – Oikeasuhteisuus

Asiassa C-276/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Corte suprema di cassazione (ylin yleinen tuomioistuin, Italia) on esittänyt 11.4.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.4.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Edil Work 2 Srl ja

S.T. Srl

vastaan

STE Sàrl,

jossa asian käsittelyyn osallistuu

CM,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe (esittelevä tuomari), varapresidentti L. Bay Larsen, joka hoitaa kolmannen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit N. Piçarra, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.7.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Edil Work 2 Srl ja S.T. Srl, edustajanaan R. Vaccarella, avvocato,
- STE Sàrl, edustajinaan A. Pontecorvo ja P. Sammarco, avvocati,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan F. Meloncelli, avvocato dello Stato,
- Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun, L. Malferrari ja M. Mataija,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.10.2023 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 49 ja SEUT 54 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Edil Work 2 Srl ja S.T. Srl sekä toisaalta STE Sàrl ja joka koskee riitaa siitä, onko Castello di Tor Crescenza -nimisen rakennuskompleksin omistusoikeuden siirto kahdelle ensin mainitulle yhtiölle laillinen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta rajatylittävien yhtiömuodon muutosten, sulautumisten ja jakautumisten osalta 27.11.2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/2121 (EUVL 2019, L 321, s. 1) johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Sijoittautumisvapaus on yksi unionin oikeuden peruseriaatteista. [SEUT] 49 artiklan toisen kohdan nojalla, luettuna yhdessä SEUT 54 artiklan kanssa, yhtiöiden sijoittautumisvapautteen kuuluu muun muassa oikeus perustaa ja johtaa näitä yhtiöitä sijoittautumisjäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Euroopan unionin tuomioistuin on tulkinnut tämän käsittävän jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetun yhtiön oikeuden muuttua toisen jäsenvaltion oikeuden soveltamisalaan kuuluvaksi yhtiöksi, kunhan tämän toisen jäsenvaltion lainsäädännössä määritetyt edellytykset ja erityisesti liittymäperuste, jonka mukaan kyseinen jäsenvaltio katsoo yhtiön kuuluvan sen kansallisen oikeusjärjestyksen piiriin, täyttyvät.”

Italian oikeus

- 4 Kansainvälisen yksityisoikeuden järjestelmän uudistamisesta 31.5.1995 annetun lain nro 218 (legge n. 218 – Riforma del sistema italiano di diritto internazionale privato; GURI nro 128, 3.6.1995, s. 1; jäljempänä laki nro 218/1995), 25 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Yhtiöihin, yhdistyksiin, säätiöihin ja kaikkiin muihin julkisiin tai yksityisiin yksiköihin niiden yhteisöluonteesta riippumatta sovelletaan sen valtion lakia, jossa niiden perustamismenettely on

saatettu päätökseen. Italian lakia sovelletaan kuitenkin, jos tällaisen yksikön hallinnon kotipaikka on Italiassa tai jos sen toiminnan pääasiallinen kohde on Italiassa.

2. Yksikköön sovellettavalla lailla säädetään erityisesti

a) sen oikeudellisesta luonteesta

b) sen nimestä tai toiminimestä

c) sen perustamisesta, muuttamisesta tai lakkaamisesta

d) kelpoisuudesta

e) sen elinten nimittämisestä, toimivallasta ja toimintatavoista

f) sen edustuksesta

g) sen jäsenyyden tai osakkuuden saamisesta ja menettämisestä sekä tällaiseen asemaan välttämättä kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista

h) vastuusta yksikön velvoitteista

i) lain tai perustamiskirjan rikkomisesta aiheutuvista seurauksista.

3. Sääntömääräisen kotipaikan siirto toiseen valtioon tai sulautuminen toiseen yksikköön, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, on tehokas ainoastaan, jos se on tehty asianomaisten valtioiden lainsäädännön mukaisesti.”

5 Siviililain (Codice civile) 2381 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yhtiön hallitus voi delegoida toimivaltuuksiaan johtoryhmälle, joka koostuu joistain sen jäsenistä, tai yhdelle tai useammalle jäsenelle itselleen, jos perustamiskirja tai yhtiökokous sen sallii.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

6 Rooman (Italia) lähellä sijaitseva Castello di Tor Crescenza -rakennuskompleksi oli Agricola Torcrescenza Srl -yhtiön ainoa omaisuuserä, ja sen liiketoiminta muodostui kyseisen kiinteistön hallinnoinnista. Vuonna 2004 kyseinen yhtiö muutti ensin nimensä STA Srl:ksi ja siirsi sen jälkeen kotipaikkansa Luxemburgiin, jossa se muuttui luxemburgilaiseksi yhtiöksi nimeltään STE, ja jatkoi samalla mainitun rakennuskompleksin toimintaa.

7 Luxemburgissa vuonna 2010 pidetyssä STE:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa S.B. nimitettiin hallituksen ainoaksi jäseneksi. Tässä yhteydessä S.B. antoi F.F:lle, joka ei ollut STE:n osakkeenomistaja eikä hallituksen jäsen, yleisvaltuutuksen, jonka perusteella tällä oli valtuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet ja oikeustoimet, ilman poikkeuksia ja rajoituksia, yhtiön toimialan rajoissa (jäljempänä riidanalainen valtuutus).

- 8 Vuonna 2012 F.F. siirsi Castello di Tor Crescenzan apporttina STE:n nimissä ja puolesta S.T:lle, joka myöhemmin siirsi sen Edil Work 2:lle. STE nosti vuonna 2013 kanteen Tribunale di Romassa (Rooman alioikeus, Italia) S.T:tä ja Edil Work 2:ta vastaan vaatiensa kumoamaan kyseiset kaksi mainitun rakennuskompleksin siirtoa, koska riidanalainen valtuutus oli Italian oikeuden mukaan laiton.
- 9 Tribunale di Roma katsoi, että kyseiset siirrot olivat laillisia, ja hylkäsi kanteen. Corte d'appello di Roma (Rooman ylioikeus, Italia) kumosi kyseisen tuomion, ja Edil Work 2 ja S.T. valittivat tuomiosta Corte suprema di cassazioneen (ylin yleinen tuomioistuin, Italia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.
- 10 Kyseinen tuomioistuin huomauttaa, että lain nro 218/1995 25 §:n 3 momentista ilmenee, että Italian oikeudessa sallitaan italialaisten yhtiöiden muuttaminen ulkomaisiksi yhtiöiksi siirtämällä yhtiön kotipaikka toiseen jäsenvaltioon edellyttäen, että siirto on pätevä sekä alkuperäjäsenvaltiossa että kohdejäsenvaltiossa.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan herää kuitenkin kysymys siitä, edellyttääkö STE:n perustaminen luxemburgilaiseksi yhtiöksi sitä, että kyseisen yhtiön, joka on kuitenkin säilyttänyt toimintansa painopisteen Italiassa, hallinnointiin sovelletaan Luxemburgin lakia.
- 12 Kyseinen tuomioistuin toteaa tältä osin yhtäältä, että yleinen kriteeri, jonka avulla voidaan määrittää riidanalaiseen valtuutukseen sovellettava laki, on lain nro 218/1995 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhtiön perustamispaikka.
- 13 Tämän säännöksen toisen virkkeen mukaan Italian lakia sovelletaan kuitenkin yhtiöihin, joiden ”pääasiallinen kohde” sijaitsee Italiassa. Koska STE:n toiminnan painopiste eli Castello di Tor Crescenza -rakennuskompleksi, joka on sen ainoa omaisuus, sijaitsee Italiassa, riidanalaiseen valtuutukseen on sovellettava Italian lakia.
- 14 Siviililain 2381 §:n 2 momentin mukaan rajavastuuyhtiön hallitus voi kuitenkin siirtää toimivaltaansa ainoastaan kyseisen hallituksen jäsenille. Näin ollen näiden valtuuksien antaminen yhtiön ulkopuoliselle kolmannelle osapuolelle on lainvastaista.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa toisaalta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sijoittautumisvapauden sisältyy oikeus siirtää jäsenvaltion oikeuden mukaisesti perustettu yhtiö toisen jäsenvaltion yhtiöksi edellyttäen, että kyseisen toisen jäsenvaltion oikeudessa säädetyt edellytykset täyttyvät ja muun muassa että viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa vahvistettu liittymäperuste täyttyy. Tästä seuraa, että se, että yhtiö siirtää ainoastaan sääntömääräisen kotipaikkansa mutta ei keskushallintoaan tai päätoimipaikkaansa, ei itsessään sulje pois SEUT 49 artiklan mukaisen sijoittautumisvapauden soveltamista.
- 16 Lisäksi tämän määräyksen mukaan sijoittautumisvapauden ei kuulu ainoastaan yritysten perustaminen vaan myös yritysten johtaminen. Direktiivin 2019/2121 johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaisesti johtamistoimintaa olisi harjoitettava sijoittautumisjäsenvaltion lainsäädännössä määritettyjen edellytysten mukaisesti, eli nyt käsiteltävässä asiassa Luxemburgin lainsäädännön mukaisesti.

- 17 Tässä tilanteessa Corte suprema di cassazione on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko SEUT 49 ja SEUT 54 artikla esteenä sille, että jäsenvaltio, jossa yhtiö (rajavastuuyhtiö) on alun perin perustettu, soveltaa kyseiseen yhtiöön yhtiön toimintaa ja hallinnointia koskevia kansallisen oikeuden säännöksiä siinä tapauksessa, että tällainen yhtiö, joka on siirtänyt kotipaikkansa ja perustanut yhtiön uudelleen kohdejäsenvaltion oikeuden mukaisesti, on säilyttänyt toimintansa painopisteen lähtöjäsenvaltiossa ja kyseinen hallinnointitoimi vaikuttaa ratkaisevasti yhtiön toimintaan?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 18 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetty kysymys uudelleen. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuin voi poimia kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon pääasian riidan kohde (tuomio 16.2.2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Turvapaikkahakemuksen ajankohtana syntymätön lapsi), C-745/21, EU:C:2023:113, 43 kohta).
- 19 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, ovatko SEUT 49 ja SEUT 54 artikla esteenä sille, että STE:n tilanteessa olevan yhtiön hallinnointitoimiin sovelletaan Italian oikeutta, ja se viittaa siihen seikkaan, että kyseinen yhtiö on perustettu yhden jäsenvaltion yhtiönä, eli tässä tapauksessa Italian oikeuden mukaisesti, ja että tämän jälkeen sen kotipaikka on siirretty ja se on perustettu toisen jäsenvaltion eli Luxemburgin oikeuden mukaisesti, vaikka se on samalla säilyttänyt toimintansa painopisteen ensin mainitussa jäsenvaltiossa.
- 20 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista tiedoista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, ilmenee, ettei kyseisen siirron ja kyseisen yhtiön muuttamisen yhteydessä ole asetettu mitään rajoituksia.
- 21 Koska italialaisen STA-yhtiön kotipaikan siirtäminen ja muuttaminen luxemburgilaiseksi STE-yhtiöksi eivät näin ollen ole merkityksellisiä seikkoja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen vastaamiseksi, ennakkoratkaisukysymys on muotoiltava uudelleen siten, että kyseinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä, ovatko SEUT 49 ja SEUT 54 artikla esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa säädetään yleisesti, että kyseisen jäsenvaltion kansallista oikeutta sovelletaan sellaisen yhtiön hallinnointitoimiin, joka on perustettu toisessa jäsenvaltiossa mutta joka harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan ensin mainitussa jäsenvaltiossa.
- 22 Tältä osin on ensinnäkin ratkaistava, kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva tilanne sijoittautumisvapauden alaan.

- 23 SEUT 49 artiklassa, luettuna yhdessä SEUT 54 artiklan kanssa, sijoittautumisvapaus myönnetään jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuille yhtiöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionin alueella (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 32 kohta).
- 24 SEUT 49 artiklan toisen kohdan, luettuna yhdessä SEUT 54 artiklan kanssa, nojalla viimeksi mainitussa artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden sijoittautumisvapauteen kuuluu muun muassa oikeus perustaa ja johtaa näitä yhtiöitä niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen omia yhtiöitä (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 33 kohta).
- 25 Lisäksi näillä yhtiöillä on oikeus harjoittaa toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa, jolloin niiden sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainti määrittää niiden kuulumisen jonkin jäsenvaltion oikeusjärjestyksen alaisuuteen samalla tavalla kuin se määräytyy luonnollisten henkilöiden kansalaisuuden perusteella (ks. vastaavasti tuomio 5.11.2002, Überseering, C-208/00, EU:C:2002:632, 57 kohta).
- 26 Unionin oikeudessa toteutettujen yhdenmukaistamistoimien puuttuessa sen liittynän määrittäminen, joka määrää yhtiöön sovellettavan kansallisen oikeuden, kuuluu SEUT 54 artiklan mukaisesti kunkin jäsenvaltion toimivaltaan, ja kyseisessä artiklassa pidetään yhtiön sääntömääräistä kotipaikkaa, keskushallintoa ja päätoimipaikkaa samanarvoisina liityntöinä (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 34 kohta).
- 27 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee ensinnäkin, että STE perustettiin vuonna 2004 luxemburgilaiseksi yhtiöksi, toiseksi, että kyseisen yhtiön sääntömääräinen kotipaikka on Luxemburgissa, ja kolmanneksi, että se harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan toisessa jäsenvaltiossa eli Italiassa.
- 28 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 23–26 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, on katsottava, että kyseisen yhtiön tilanne ja erityisesti sen Italiassa harjoittaman toiminnan yhteydessä toteutetut hallinnointitoimet kuuluvat sijoittautumisvapauden alaan.
- 29 Näin ollen on toiseksi ratkaistava, rajoittaako sijoittautumisvapautta sellainen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa säädetään, että sen kansallista oikeutta sovelletaan toiseen jäsenvaltioon perustetun yhtiön hallinnointitoimiin sillä perusteella, että kyseinen yhtiö harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan ensin mainitussa jäsenvaltiossa.
- 30 SEUT 49 artiklassa tarkoitettuina sijoittautumisvapauteen kohdistuvina rajoituksina on pidettävä kaikkia toimia, joilla kielletään kyseisen vapauden käyttäminen, haitataan sitä tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (tuomio 5.10.2004, CaixaBank France, C-442/02, EU:C:2004:586, 11 kohta ja tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 46 kohta).
- 31 On kuitenkin todettava, että jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa säädetään, että toisessa jäsenvaltiossa perustettujen yhtiöiden, jotka harjoittavat suurinta osaa toiminnastaan ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa, on hallinnointitoimissaan mahdollisesti noudatettava sijoittautumisjäsenvaltionsa oikeudesta johtuvien velvollisuuksien lisäksi myös ensiksi mainitun jäsenvaltion oikeutta, voisi vaikeuttaa tällaisten yhtiöiden hallinnointia, koska se voisi velvoittaa yhtiöt noudattamaan näissä kahdessa lainsäädäntökokonaisuudessa asetettuja vaatimuksia.

- 32 Tästä seuraa, että tällainen lainsäädäntö on omiaan tekemään sijoittautumisvapauden käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa ja muodostaa näin ollen esteen sijoittautumisvapauden käyttämiselle.
- 33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että STE on luxemburgilainen yhtiö, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Luxemburgissa. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee kuitenkin myös, että lain nro 218/1995 25 §:n 1 momentin toisen virkkeen soveltaminen johtaa siihen, että yhtiön hallinnointitoimien osalta kyseiseen yhtiöön sovelletaan Italian oikeutta sillä perusteella, että se harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan Italiassa.
- 34 Näin ollen yhtiöön, joka on STE:n asemassa, voitaisiin soveltaa kumulatiivisesti sekä Luxemburgin että Italian oikeutta. Tällainen kahden jäsenvaltion oikeuden kumulatiivinen soveltaminen voi kuitenkin vaikeuttaa kyseisen yhtiön hallinnointia.
- 35 Näin ollen kolmanneksi on arvioitava, voiko pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta säännöstöstä seuraava sijoittautumisvapauden rajoitus kuitenkin olla oikeutettu.
- 36 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että sijoittautumisvapauden rajoitus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos sitä voidaan pitää oikeutettuna yleistä etua koskevista pakottavista syistä. Lisäksi kyseisellä rajoituksella on tällöin voitava taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen, eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2005, Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, 35 kohta ja tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 52 kohta).
- 37 Tältä osin on aluksi todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt syitä, joilla voitaisiin oikeuttaa sijoittautumisvapauden rajoittaminen, jota lain nro 218/1995 25 §:n 1 momentin toisen virkkeen soveltaminen merkitsee sellaisen yhtiön hallinnointitoimiin, joka on pätevästi perustettu toisen jäsenvaltion oikeuden mukaan ja harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan Italian alueella. Tällaiset syyt eivät myöskään käy ilmi kyseisen säännöksen tai siviililain 2381 §:n sanamuodosta.
- 38 Sitä vastoin Italian hallituksen kirjelmistä ilmenee, että ensinnäkin kyseessä oleva sijoittautumisvapauden rajoitus voidaan oikeuttaa tavoitteella suojella osakkeenomistajia, velkojia, työntekijöitä ja kolmansia osapuolia.
- 39 Tältä osin on huomautettava, että velkojien, työntekijöiden ja vähemmistöosakkaiden suojeleminen on yksi unionin tuomioistuimen tunnustamista yleistä etua koskevista pakottavista syistä (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 SEUT 49 ja SEUT 54 artikla eivät siis lähtökohtaisesti ole esteenä jäsenvaltion toimenpiteille, joilla pyritään siihen, ettei yhtiön, joka on perustettu toisen jäsenvaltion oikeuden mukaisesti mutta harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan kyseisen jäsenvaltion alueella, velkojien, vähemmistöosakkaiden ja työntekijöiden etuihin vaikuteta epäasianmukaisesti.
- 41 Edellä 36 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti pääasiassa kyseessä olevan rajoituksen on oltava sellainen, että sillä voidaan saavuttaa velkojien, vähemmistöosakkaiden ja työntekijöiden suojeleminen koskeva päämäärä, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

- 42 Jos lain nro 218/1995 25 §:n 1 momentin toista virkettä olisi tulkittava siten, että siitä seuraa, että kaikkiin sellaisen toisen jäsenvaltion oikeuden mukaan pätevästi perustetun yhtiön, jonka toiminnan painopiste on Italiassa, hallinnointitoimiin on sovellettava Italian lainsäädäntöä, ei olisi mahdollista selvittää, onko konkreettisessa tapauksessa olemassa vaara velkojien, vähemmistöosakkaiden tai työntekijöiden etujen vaarantumisesta. On nimittäin täsmennettävä, että tällainen riski voi riippua muun muassa toteutetun toimen tyypistä ja vaihdella kyseessä olevan yhtiön osakkeenomistajien kokoonpanon mukaan. Lisäksi sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa kyseessä oleva yhtiö on perustettu, on voitu ottaa huomioon edellä mainitut edut, eikä tätä seikkaa voida Italian lainsäädännön automaattisen soveltamisen perusteella ottaa huomioon.
- 43 Näissä olosuhteissa pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö ylittää sen, mikä on tarpeen tämän tuomion 39 kohdassa mainittujen etujen suojelun päämäärän saavuttamiseksi.
- 44 Toiseksi Italian hallitus väittää, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä pyritään estämään väärinkäytöksiä estämällä menettelyt, joilla luodaan ilman taloudellista todellisuuspohjaa olevia täysin keinotekoisia järjestelyjä.
- 45 On huomautettava, että tältä osin jäsenvaltioilla on tosin mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin petosten estämiseksi tai sanktioimiseksi (ks. vastaavasti tuomio 9.3.1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, 38 kohta ja tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 61 kohta).
- 46 Lisäksi veronkierron ja veropetosten torjuminen voi oikeuttaa rajoituksen SEUT 49 artiklassa määrättyyn sijoittautumisvapauteen edellyttäen, että tällaisen rajoituksen erityisenä tavoitteena on sellaisten menettelyjen estäminen, joilla luodaan ilman taloudellista todellisuuspohjaa olevia täysin keinotekoisia järjestelyjä sen veron kiertämiseksi, joka olisi normaalisti maksettava asianomaisen jäsenvaltion alueella harjoitetusta toiminnasta syntyneistä voitoista (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, 55 kohta ja tuomio 20.1.2021, Lexel, C-484/19, EU:C:2021:34, 49 kohta).
- 47 Kuitenkin yhtäältä on niin, kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, ettei väärinkäyttönä ole pidettävä sellaisenaan sitä, että yhtiön sääntömääräinen tai tosiasiallinen kotipaikka sijoitetaan tietyn jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jotta hyödyttäisiin edullisemmasta lainsäädännöstä (ks. vastaavasti tuomio 9.3.1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, 27 kohta ja tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 40 kohta).
- 48 Toisaalta pelkästään sen seikan perusteella, että yhtiöllä on kotipaikka yhdessä jäsenvaltiossa mutta se harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan toisessa jäsenvaltiossa, ei voida soveltaa yleistä petoksen olettaa, eikä se voi olla perusteena toimenpiteelle, joka haittaa EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden käyttämistä (ks. analogisesti tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 63 kohta).
- 49 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että jos pääasiassa kyseessä olevaa lainsäädäntöä olisi tulkittava siten, että siinä veloitetaan soveltamaan järjestelmällisesti Italian lakia kaikkeen sellaisen yhtiön, joka on perustettu toisessa jäsenvaltiossa mutta joka harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan Italiassa, hallinnointitoimiin, luotaisiin olettaa, jonka mukaan tällaisen yhtiön toiminta perustuu väärinkäytöksiin. Kun otetaan huomioon tämän tuomion 47 ja 48 kohdassa esitetyt seikat, tällainen lainsäädäntö olisi suhteeton (ks. analogisesti tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 64 kohta).

- 50 Näin ollen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 49 ja SEUT 54 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa säädetään yleisesti, että kyseisen jäsenvaltion kansallista oikeutta sovelletaan sellaisen yhtiön hallinnointitoimiin, joka on perustettu toisessa jäsenvaltiossa mutta joka harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan ensin mainitussa jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

- 51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 49 ja SEUT 54 artiklaa

on tulkittava siten, että

ne ovat esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa säädetään yleisesti, että kyseisen jäsenvaltion kansallista oikeutta sovelletaan sellaisen yhtiön hallinnointitoimiin, joka on perustettu toisessa jäsenvaltiossa mutta joka harjoittaa suurinta osaa toiminnastaan ensin mainitussa jäsenvaltiossa.

Allekirjoitukset